

15. Lyashenko, E.S. (2011). The Semiotic Aspect of Internet Culture. *Gumanitarnyj vektor*, 2 (26), 99–105 [in Russian].
16. Naidenova, L.M. (2010) Visual creativity in the online unions. *Proceedings of the Institute of Psychology. GS Kostyuk APS of Ukraine «Actual problems of psychology»* in 12 vol., Vyp. 10., ch.1, pp. 406–413). Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].
17. Nekludov, S. Folklore and his research: the twentieth century. Retrieved from <http://www.culture29.ru/upload/medialibrary/73b/73bb571cb38f26cf4e596284aacc6b01.pdf> [in Russian].
18. Nekludov, S. Yu. Folk traditions of the modern city. Retrieved from <http://www.culture29.ru/upload/medialibrary/f67/f67211a724844c58553b17ad1374f56a.pdf> [in Russian].
19. Pampura, Zh. V. (2009). The Semiotic Approach to the Media (Mass Media). *Vestnik KrasGAU*, 8, 165–168 [in Russian].
20. Pierce Ch. S. The beginning of pragmatism. Vol. 2. Logical foundations of the theory of signs. SPb.: Laboratorija metafizicheskikh issledovanij filosofskogo fakul'teta SPbGU; Aletejja [in Russian].
21. Popova, T.I., Kolesova, D.V. (2015). Visualization of Information as a Trend of Development of Modern Text. *Medialingvistika*, 4 (10), 83–94 [in Russian].
22. Savenkova, E.V., Ivanenko, E.A., Koretskaya, M.A. (2012). Beyond Speech and Writing: Communicative Practices of Internet Communities. *Mezhdunarodnyj zhurnal issledovanij kul'tury*, 3 (8), 24–34 [in Russian].
23. Skrobot, A.I. (2013). Communicative-pragmatic aspect of Internet communication. *Naukovi zapysky [Natsional'noho universytetu «Ostroz'ka akademiya»]*, 33, 127–128 [in Ukrainian].
24. Cherkesova, K.I. (2017). Culture as a symbolic system of information storage. *Nauka. Iskusstvo. Kul'tura*, 1 (13), 199–201 [in Russian].
25. Eco, U. (2005). The role of the reader. *Research on semiotics of text*. SPb.: Simpozium [in Russian].
26. Yudina, T.V. (2003) The universal and specific characteristics of the Internet as a form of communication. *The language of the media as an object of interdisciplinary research*, M., pp. 401–407) [in Russian].

УДК 351.85(477):008

*Хлебосолов Ігор Олексійович,
здобувач Національної академії керівних
кадрів культури і мистецтв*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Мета роботи полягає у здійсненні культурологічного аналізу державного регулювання національного культурного простору України, спрямованого на розбудову національного культурного простору, детермінованого, з одного боку, недавнім пануванням традицій радянської унітарної політики, з іншого – запровадженням інновацій у сфері державного регулювання в галузі культури. **Методологія дослідження.** У дослідженні використано компаративний, соціокультурний, інтегративний методи дослідження. При дослідженні проблеми було також взято до уваги постмодерністські та синергетичні дослідницькі парадигми в галузі культурології, а також загально-філософська методологія, що ґрунтується на засадах детермінізму та діалектики. Використання вказаних методів дослідження сприяло систематизації емпіричного матеріалу й отриманню власних теоретичних результатів. **Наукова новизна** одержаних результатів

обумовлена вибором теми дослідження, яка в українському культурологічному науковому вимірі не набула системного висвітлення. Обґрунтовано ідею, що культурний простір – це не тільки сфера, в якій реалізується культурна діяльність і задовольняються культурні потреби громадян. Концептуалізація поняття «національний культурний простір» дає змогу дійти висновку, що культурний простір – це певна концентрація смислів (ціннісно-змістовних, часових, просторово-географічних) та вміщує у себе тип культури, що становить ментальність такого простору, його духовний вміст. **Висновки.** Теоретичне обґрунтування теми дослідження дає змогу зробити висновок, що у контексті світової культури національний культурний простір, незважаючи на складний і суперечливий характер історичного розвитку, виступає як цілісний феномен у неподільній єдності.

Ключові слова: культура, державне регулювання, культурний простір, Україна.

Хлебосолов Игорь Алексеевич, соискатель Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Теоретико-методологические основы государственного регулирования национального культурного пространства

Цель работы заключается в осуществлении культурологического анализа государственного регулирования национального культурного пространства Украины, направленного на развитие национального культурного пространства, детерминированного, с одной стороны, недавним господством традиций советской унитарной политики, с другой – внедрением инноваций в сфере государственного регулирования в области культуры. **Методы исследования.** В исследовании использованы компаративный, социокультурный, интегративный методы исследования. При исследовании проблемы было также принято во внимание постмодернистские и синергетические исследовательские парадигмы в области культурологии, а также общестроительные философская методология, основанная на принципах детерминизма и диалектики. Использование указанных методов исследования способствовало систематизации эмпирического материала и получению собственных теоретических результатов. **Научная новизна** исследования обусловлена выбором темы исследования, которая в украинском культурологическом научном измерении не получила системного освещения. Обосновано идею, что культурное пространство – это не только сфера, в которой реализуется культурная деятельность и удовлетворяются культурные потребности граждан. Концептуализация понятия «национальное культурное пространство» позволяет сделать вывод, что культурное пространство представляет собой определенную концентрацию смыслов (ценностно-смысловых, временных, пространственно-географических) и вмещает в себя тип культуры, составляет ментальность такого пространства, его духовное содержание. **Выводы.** Теоретическое обоснование темы исследования позволяет сделать вывод, что в контексте мировой культуры национальное культурное пространство, несмотря на сложный и противоречивый характер исторического развития, выступает как целостный феномен в неделимом единстве.

Ключевые слова: культура, государственное регулирование, культурное пространство, Украина.

Hlebosolov Igor, PhD-candidate of National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

Historiographical review of theoretical and methodological principles of state regulation of national cultural space

Purpose of Article. The purpose of the research is to implement cultural analysis of theoretical and methodological foundations of the modern state cultural policy of Ukraine, which is aimed at building a national cultural space. On the one hand, it is determined by the recent domination of the traditions of the Soviet unitary policy on the other – by the introduction of innovations in the field of state regulation in the field of culture. **Methodology.** The author used comparative, sociocultural, integrative methods. In the study of the problem, it was also taken into account postmodern paradigm and synergistic research in the field of culture, general philosophical methodology, based on the principles of determinism and dialectics. Using these research methods

helped the author to systematize empirical and theoretical results. **Scientific Novelty.** The scientific novelty of the results is the conceptualization the term «national cultural space». The cultural space is a certain concentration of meaning (value-content, temporal, spatial and geographical) and contains in itself the type of culture that is the mentality of the space, its spiritual content. The cultural space is not only an area where cultural activities implement and meet the cultural needs of citizens. **Conclusions.** Analysed theoretical basis of the research topic, we have concluded that in the context of world culture, national cultural space acts as a holistic phenomenon in an indivisible unite, despite the complex and contradictory nature of historical development.

Keywords: culture, government regulation, cultural space, Ukraine.

Актуальність теми дослідження зумовлена все зростаючою складністю та різноманітністю динаміки розвитку сучасного національного культурного простору, поліваріантністю культурних процесів, що відбуваються у регіонах України, обумовлених, з одного боку, історичними традиціями, з іншого – непростими нинішніми соціально-політичними умовами, а також ускладненнями у сфері міжнаціонального спілкування.

Постмодернізм розширив погляд на сам процес соціокультурного розвитку, коли культурна політика виходить за рамки духовного виробництва та сприймається як процес створення духовних і матеріальних цінностей суспільства або розвиток сукупності мистецтв і художньої творчості. Акцент робиться на здатності культури конструктивно змінювати світ і впливати на національну самоідентифікацію. Культурна політика все більше набуває рис дефініції політологічної, адже будь-яка участь у ній пов'язана з дилемою взаємодії влади й індивіда, тому її розв'язання переорієнтовує наше мислення на культурологічний вимір.

Сутність культурної політики як динамічного процесу, що віддзеркалює нерозривний ланцюг культурного, соціального та політичного розвитку суспільства, обумовлена зворотними зв'язками. Відносна самостійність культурної політики й її нерозривний зв'язок з іншими сферами суспільного життя дає змогу дійти висновку, що саме зміни у характері її реалізації приведе до оновлення та перетворення всієї системи суспільних стосунків. У вимірі соціуму, історично й у сучасних умовах, власне природа культури (не політики, не економіки) з її багатозначністю та багаторівневістю змісту, смислового наповнення та діапазоном поширення робить її складовою всіх напрямів діяльності держави (політичної, соціально-економічної, міжнародної і т. ін.). Культурна політика – це багатогранна діяльність, що зумовлює вимогу єдності норм і принципів функціонування будь-якого суб'єкта у цій області, передусім держави. Саме діяльнісний підхід до культурної політики відкриває перспективи її системного і концептуального розгляду. Це обумовлено, з одного боку, тим, що культурна діяльність вміщує безліч взаємопов'язаних компонентів (суб'єкт, об'єкт, засоби, процес, умови, результат, середовище, система тощо), з іншого – тим, що кожний історичний період у розвитку культурної діяльності генерує відповідні культурні стосунки та культурні інститути. Така багатоплановість культурної політики визначає не тільки пріоритети в управлінні культурною сферою, а також – перспективи багатомірної та поліваріантної дії, спрямованої на її розвиток та удосконалення.

Актуальність роботи детермінована необхідністю всебічного аналізу змісту та спрямування концептуальних напрямів державної стратегії у сфері культу-

ри на всіх етапах історичного розвитку, що створює підґрунтя для нового розуміння культури як орієнтиру для формування різноманітних аспектів нової моделі вітчизняного культурного простору та його ресурсного потенціалу. Методологія поліконцептуальності відкриває нові ракурси та створює додаткові можливості для розуміння феномену національного культурного простору, які допоможуть розкрити його зовнішні та внутрішньо-природні, іманентні властивості, визначити пріоритети, пов'язані з переходом до нової суспільно-державній моделі управління соціокультурними процесами. Адже у сучасних умовах реалізація культурної політики та її роль у формуванні глобального вітчизняного культурного простору означає зміну імперативів: замість колишнього командно-адміністративного «управління» культурно-мистецькою сферою, забарвлених ідеологічними канонами, відбувається переорієнтації на «регулювання» її розвитку, наголос робиться на атрибутивні властивості культури, що допомагає розширити діапазон дослідницької думки, досягнути глибшого та багатостороннього усвідомлення її можливостей і резервів.

Об'єктивним чинником, що зумовив збільшення уваги до теоретичної розробки принципово інших підходів до концептуальних засад культурної політики стосовно оптимального формування нової моделі національного культурного простору, стала і нова парадигма цивілізаційної еволюції людства у постмодерну добу, необхідність утвердження глобального, планетарного світогляду, що сприятиме об'єднанню зусиль і налагодженню діалогу культур народів як найдієвішого пошуку оптимальних рішень загальнолюдських проблем. Це, зрозуміло, потребує пошуку і розробки відповідних методологічних підходів, уведення до наукового обігу нового наукового апарату, нового розуміння соціокультурного поступу всесвітньої історії. Проте ця проблема часто залишається поза увагою науковців.

Аналіз досліджень та публікацій. Теоретична база дослідження базується на наукових джерелах, які поділяються на три групи. До першої належать наукові праці зарубіжних вчених, у яких висвітлений феномен постмодерного мислення та його етико-естетичні та загальнокультурні норми.

До другої групи відносимо дослідження соціокультурного розвитку в різні історичні епохи, що здійснювалося в зарубіжній культурології. Значний внесок у дослідження еволюційної динаміки впливу чинника культури на державу та соціум здійснили й українські науковці.

Третю велику групу наукових розробок становлять теоретико-методологічні праці щодо визначення окремих аспектів державного регулювання сфери культури у сучасних умовах як українських, так і зарубіжних учених.

Мета дослідження полягає в здійсненні культурологічного аналізу державного регулювання національного культурного простору України, спрямованої на розбудову національного культурного простору, детермінованого, з одного боку, недавнім пануванням традицій радянської унітарної політики, з іншого – запровадженням інновацій у сфері державного регулювання в галузі культури.

Виклад основного матеріалу. Теоретичні засади державного регулювання національного культурного простору досліджувала низка вчених. Вирізняється

творчий доробок Л. Троєльнікової, об'єктом дослідження якої став культурно-освітній простір України у всьому розмаїтті факторів його генези та складових на засадах широкого міждисциплінарного культурологічного дискурсу. Автор вперше у культурології та мистецтвознавстві аргументує та вводить до наукового обігу поняття «художньо-освітній простір» як невід'ємний чинник існування нації, простежує його генезу від витоків до сучасності у контексті розмаїття національного та світового досвіду [17].

Сучасні підходи до еволюційного процесу розвитку культури, закономірностей та особливостей історико-культурної динаміки людства, осмислення процесів цивілізаційних трансформацій знаходимо у монографії Ю. Богуцького «Самоорганізація культури: онтологія, динаміка, перспективи» (2008) [3].

Вагомим є творчий доробок В. Шейка. У його фундаментальних роботах «Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.)» (2001), «Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.)» (2005), «Самоорганізація культури: онтологія, динаміка, перспективи» (2008), «Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації» (2009) [23] та ін. проведено теоретико-методологічне узагальнення та запропоновано нове вирішення історико-культурологічних проблем цивілізаційної еволюції у добу глобалізму.

Монографія О. Берегової «Культура та комунікація: дискурси культуротворення в Україні в ХХІ столітті» (2009) [2] висвітлює сучасні соціокультурні процеси в Україні у нових реаліях ХХІ ст. Автором розроблено нову методологію дослідження культури шляхом імплементації світового досвіду управління процесом комунікації в соціокультурній системі «влада – громадськість» та актуалізації багатовікових вітчизняних риторико-гомолетичних традицій.

Безперечною знахідкою виявились матеріали багатотомного фундаментального видання вчених Національної академії наук України «Історія української культури» (у 5 томах, 9 книгах; 1998–2012) [9]. Книги стали системним виданням високого рівня деталізації дослідження багатовікової історії української культури, її іманентних основ, власного обличчя та зв'язків з іншими культурами. Серед близько двохсот науковців-авторів – весь перший ряд вітчизняної гуманітаристики: Михайло Брайчевський, Микола Жулинський, Сергій Кримський, Мирослав Попович, Дмитро Горбачов, Станіслав Кульчицький, Наталія Яковенко, Дмитро Степовик та ін.

Відзначається значна увага та зростання інтересу вчених до актуальних проблем державного управління розвитком культурної сфери. Серед наукових розробок теоретико-методологічних засад і окремих аспектів державної культурної політики безпосередній інтерес становить комплексний підхід до теоретично-методологічного осмислення нинішнього стану реалізації державної культурної політики в Україні, який притаманний дослідженням: О. Гриценка «Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі» (2000) [4], В. Карлової «Державна політика в сфері культури: сутність та особливості реалізації в сучасних умовах» (2003) [10], О. Копієвської «Культурна функція держави в контексті національного державотворення» (2010) [13], А. Філіної «Державна культурна політика» (2008) [21] та ін., в яких зроблено спробу визначити роль, ос-

новні напрями та нормативно-правову базу сучасної вітчизняної державної культурної політики у контексті євроінтеграційних викликів ХХ століття.

У монографіях В. Чернеця «Україна: динаміка культуротворчих процесів» (2002), «Держава і культура: Онтологія теоретичного й історичного виміру» (2015) [22] з новітніх науково-концептуальних позицій відображені ключові питання взаємодії двох сфер – держави і культури у контексті теоретичного й історичного виміру. Представлений принципово новий погляд на роль і місце культури, за допомогою якої формується активний, творчий інтелект і висока духовність особистості, інтелектуальний потенціал всієї нації, готовність суспільства до виходу на нові рівні цивілізації.

Окремі тенденції трансформацій у культурній політиці держави презентовано в роботі С. Кіндзерського «Державне управління в гуманітарній сфері регіону України: стан та тенденції розвитку» (2006) [12]. Автор, зокрема, доводить необхідність вироблення системного підходу до управління в гуманітарній сфері регіону України та визначення конкретних шляхів удосконалення державного управління в даній сфері шляхом докорінної трансформації як на центральному, так і на регіональному рівні державного управління.

Особливу зацікавленість викликають наукові розвідки О. Батищевої [1], присвячені теоретико-методологічним та практичним засадам державного управління розвитком національної культури в умовах інтенсифікації світових інтеграційних процесів. У такому ракурсі значна увага приділена важливим аспектам міжнародної співпраці у справі захисту культурного розмаїття, торгівлі культурними товарами та послугами, які суттєво позначаються на формуванні та реалізації державної культурної політики.

Автор дійшла висновку щодо необхідності переосмислення державою традиційного поняття національної культури як об'єкта державного управління з врахуванням чинників глобалізації. Вивчення позитивних і негативних аспектів політики культурного протекціонізму дозволило автору зробити акцент на пріоритеті державної підтримки тих сфер культурної діяльності, які є центральними у формуванні національно-культурної ідентичності і на яких найбільше позначається уніфікаційний вплив культурної глобалізації (культурні індустрії, ЗМІ, освіта та ін.).

Неординарний підхід до осмислення специфіки взаємозумовленості феноменів влади та культури відчувається у науковому доробку Р. Зимовця [7], який доводить, що методологічно коректна постановка даного питання вимагає, з одного боку, переосмислення класичної теорії влади (розуміння влади як атрибуту цілераціональної дії або функції держави) під кутом зору феноменологічної антології людського буття, з іншого – застосування феноменологічного аналізу культури як царини повсякденного буття, життєвого світу. Це дає можливість виявити конститутивне значення культури щодо владних відносин на мікро- так макрорівнях і конститутивність влади щодо певних форм культури (символічний універсум, культурний рессентимент).

Регіональний вимір державної культурної політики в Україні найзмістовніше презентований у науковому доробку Н. Фесенко [20], де сформульовано основні суперечності існуючої системи державного управління культурою й об-

грунтовано основні напрями вдосконалення механізмів державного регулювання розвитку культури на регіональному рівні.

Не варто відхрещуватися від зарубіжного досвіду розробки сучасних підходів до аналізу державної культурної політики. Значний інтерес у такому плані представляють публікації Саймона Манді «Культурна політика: короткі настанови» [15], Франсуа Матарассо і Чарльза Лендрі «Як утримати рівновагу? Двадцять одна стратегічна дилема культурної політики» [16], М. Драгічевіч-Шешіч і Б. Стойковича «Культура: менеджмент, анімація, маркетинг» [6] та ін.

Значний інтерес для даного дослідження представляють такі колективні фундаментальні праці, як «Українська культура в європейському контексті» (2007) [18] та «Українці у світовій цивілізації і культурі» (2008) [19], в яких з новітніх науково-концептуальних позицій відображена нова політична і соціокультурна реальність, що активізувала й урізноманітнила шляхи інтеграції України в європейський та світовий соціокультурний простір. Важливо відзначити творчу діяльність вчених Національної академії наук України та Національної академії мистецтв України, результатом якої стала поява багатотомного видання «Історії українського мистецтва» (у 5 томах; 2006–2011) [8].

Наукові публікації з дослідження окремих складових національного культурного простору представлені доробками В. Карпова [11], Ж. Денисюк [5], Т. Куцаєвої [14] та ін.

Висновок. Аналіз теоретичної розробленості проблематики державного регулювання національного культурного простору дає підстави стверджувати про достатню наявність в історіографії наукової літератури з заявленої проблематики. Проте слід відзначити, що безпосередньо наукових досліджень, де б розглядалося поняття національного культурного простору вкрай мало, а фундаментальні роботи відсутні, що відкриває можливості для проведення ґрунтовного наукового дослідження.

Література

1. Батіщева О. Державне управління розвитком національної культури в умовах глобалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук. з держ. управління: 25.00.01 / О.С. Батіщева; Львівськ. регіон. Ін-т держ. управління Нац. академії держ. управління при Президентові України. – Л., 2007. – 18 с.
2. Берегова О. Культура та комунікація: дискурси культуротворення в Україні в ХХІ столітті / О.М. Берегова. – К.: Ін-т культурології АМУ, 2009. – 184 с.
3. Богуцький Ю. Самоорганізація культури: онтологія, динаміка, перспективи: монографія / Ю.П. Богуцький; Ін-т культурології АМУ. – К.: Веселка, 2008. – 199 с.
4. Гриценко О. Культура і влада. Теорія і практика культурної політики в сучасному світі / О.А. Гриценко. – К.: УЦКД, 2000. – 228 с.
5. Денисюк Ж. Масова культура і національно-культурна ідентичність в добу глобалізації. – К.: НАКККІМ, 2016. – 224 с.
6. Драгічевіч-Шешіч М. Культура: менеджмент, анімація, маркетинг / М. Драгічевіч-Шешіч, Б.Стойкович; [пер. с серохорв.]; Новосиб. отд-ние Союза театральных деятелей России; при содействии Новосиб. отд-ния Ин-та «Открытое об-во». – Новосибирск: Тигра, 2000. – 227 с.
7. Зимовець Р. Феномен влади в культурі: дис. ... канд. філос. наук: 09.00.04 / Р.В. Зимовець; Ін-т. філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України. – К., 2001. – 188 с.
8. Історія українського мистецтва [у 5 т.]. – К., 2006–2011.

9. Історія української культури [у 5 т.]. – К.: Наук. думка, 1998-2012.
10. Карлова В. Державна політика в сфері культури: сутність та особливості реалізації в сучасних умовах: автореф. дис. ... канд. наук з держ. управління: 25.00.01 / В.В. Карлова; Нац. акад. держ. управління при Президентові України. – К., 2003. – 20 с.
11. Карпов В. Соціологія музейної справи. Теоретико-методологічні засади // Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. – К.: Міленіум, 2015. – Вип. 1 (4). – С. 32 – 35.; Карпов В. Дослідження місця соціології музейної справи у структурі музеєзнавства. // Зарембівські читання: Матеріали П'ятих Всеукраїнських Зарембівських читань «Українське пам'яткознавство: сучасні проблеми та тенденції», присвячених 100-річчю від дня народження академіка П.Т. Тронька (м. Київ, 15 квітня 2015 р.): Зб. наук. пр.: Титова О.М. (гол. ред. кол.), Бесов Л.М., Гріффен Л.О. [та ін.]: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. – К.: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2015. – С. 32 – 37.; Соціологія музею: презентація на тлі простору і часу / за заг. ред. д.і.н., Карпова В.В. – К.: Видавець Олег Філюк, 2016. – 216 с.
12. Кіндзерський С. Державне управління в гуманітарній сфері регіону України: стан та тенденції розвитку: дис. ... канд. наук з держ. управління: 25.00.02 / С.А. Кіндзерський; Нац. акад. держ. управління при Президентові України. – К., 2006. – 207 с.
13. Копієвська О. Культурна функція держави в контексті національного державотворення: монографія / О.Р. Копієвська. – К.: НАКККІМ, 2010. – 272 с.
14. Куцаєва Т. Українська історіографія соціології музею / Карпов В., Куцаєва Т. // Соціологія музею: презентація на тлі простору і часу / за заг. ред. д.і.н., Карпова В.В. – К.: Видавець Олег Філюк, 2016. – С.18–29.
15. Манди С. Культурная политика: краткое руководство / С. Манди // Культурная политика в Европе: выбор стратегии и ориентиры: сб. мат-лов / сост.: Е.И. Кузьмин, В.Р. Фирсов. – М.: Либерия, 2002. – С.35 – 99.
16. Матарассо Ф. Как удержать равновесие? Двадцать одна стратегическая дилемма культурной политики / Ф. Матарассо, Ч. Лендрі // Культурная политика в Европе: выбор стратегии и ориентиры: сб. мат-лов / сост.: Е.И. Кузьмин, В.Р. Фирсов. – М.: Либерия, 2002. – С.123 – 148.
17. Троєльнікова Л. Культурна спадщина України в контексті формування сучасного художньо-освітнього простору / Л.О. Троєльнікова // Вісн. ДАКККІМ: [наук. журн.]. – К.: Міленіум, 2010. – №4. – С.79 – 84.
18. Українська культура в європейському контексті / За ред. Ю.П. Богуцького. – К.: Знання, 2007. – 679 с.
19. Українці у світовій цивілізації і культурі: [колективна українознавча монографія]. – К.: НДПУ, 2008. – 400 с.
20. Фесенко Н. Державне регулювання розвитку культури на регіональному рівні: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступ. канд. наук з держ. управління: 25.00.01 / Н.С. Фесенко; Харк. регіон. ін.-т. держ. Управління Нац. академії держ. управління при Президентові України. – Харків, 2006. – 20 с.
21. Філіна А. Державна культурна політика: [навч. посіб.] / А.П. Філіна – К.: ДАКККІМ, 2008. – 224 с.
22. Чернець В. Україна: динаміка культуротворчих процесів : [монографія]. – К.: ДАКККІМ, 2002. – 175 с.; Чернець В. Держава і культура: Онтологія теоретичного й історичного виміру: [монографія]. – К.: НАКККІМ, 2015. – 552 с.
23. Шейко В. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): [монографія]. – Х.: Основа, 2001. – 399 с.; Шейко В. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.): [монографія] / В.М. Шейко, Ю.П. Богуцький. – К.: Генеза, 2005. – 592 с.; Шейко В. Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації: [монографія] / В.М. Шейко; М.В. Александрова – К.: Ін-т культурології АМУ, 2009. – 312 с.

References

1. Batischeva, O. (2007). The management of the nationalization of national culture in the minds of the globalization. Extended abstract of candidate's thesis. Lviv [in Ukrainian].
2. Beregova, O. (2009). Culture and Communication: discourses of cultural creation in Ukraine in the XXI century. K.: In-t kul'turolohiyi AMU [in Ukrainian].
3. Bogutcki, J. (2008). Selforganization of culture: ontology, dynamics, prospects. Kyiv: Veselka [in Ukrainian].
4. Gritsenko, A. (2000). Culture and power. Theory and practice of cultural policies in the modern world. K.: UTSKD [in Ukrainian].
5. Denysyuk, J. (2016). Mass culture and national cultural identity in the age of globalization. K.: NAKKKIM [in Ukrainian].
6. Drahychevych-Sheshych, M. (2000). Culture: management, animation, marketing. Novosybyrsk: Tyhra [in Ukrainian].
7. Zymovets, R. (2001). Phenomenon of power in culture. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
8. History of Ukrainian Art (2006–2011). Kyiv [in Ukrainian].
9. History of Ukrainian Culture (1998–2012). K.: Nauk. Dumka [in Ukrainian].
10. Charlova, B. (2003). State policy in the sphere of culture, nature and characteristics realization in modern conditions. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
11. Karpov, V. (2015). Sociology Museum. Theoretical and methodological principles. Mizhnarodnyy visnyk: kul'turolohiya, filolohiya, muzykoznavstvo, 1 (4), 32 – 35 [in Ukrainian]; Karpov, V. (2015). The study sociology space museum in the structure of museology. Zarembivski reading: Zarembivskyh from five nationwide hearings «Ukrainian monuments: current problems and trends», dedicated to the 100th anniversary of the birth of Academician P.T. Tronko. (April 15, 2015). K.: Tsentr pam'yatkoznavstva NAN Ukrayiny i UTOPIK, (pp. 32 – 37). Kyiv [in Ukrainian]; Karpov, V. Sociology museum: presentation on the background of space and time (2016). K.: Vydavets' Oleh Filyuk [in Ukrainian].
12. Kindzersky, S. (2006). State management in the humanitarian field region of Ukraine: state and development trends Kyiv [in Ukrainian].
13. Kopyevska, O. (2010). The cultural function of the state in the context of national state. K.: NAKKKIM [in Ukrainian].
14. Kutsayeva, T. (2016). Ukrainian historiography sociology Museum. Sociology museum: presentation on the background of space and time. (pp. 18-29). K.: Vydavets' Oleh Filyuk [in Ukrainian].
15. Mandi, S. (2002). Cultural policy: short guide. Cultural policy in Europe: choice of strategy and guidelines. (pp. 35-99). M.: Lyberia [in Russian].
16. Matarasso, F. (2002). How to keep balance? Twenty-one strategic dilemmas of cultural policy. Cultural policy in Europe: choice of strategy and guidelines. (pp. 123-148). M.: Lyberia [in Russian].
17. Troelnikova, L. (2010). Cultural heritage of Ukraine in the context of contemporary art and educational space. Visn. DAKKKIM, 4, 79-84 [in Ukrainian].
18. Ukrainian culture in the European context (2007). K.: Znannya [in Ukrainian].
19. Ukrainians in the world civilization and culture. (2008). K.: NDIU [in Ukrainian].
20. Fesenko, N. (2006). State regulation of regional culture ditch. Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv [in Ukrainian].
21. Filina, A. (2008). State cultural policy. K.: DAKKKIM [in Ukrainian].
22. Chernets', V. (2002). Ukraine: culture-dynamic processes. K.: DAKKKIM [in Ukrainian]; Chernets', V. (2015). State and Culture: Ontology theoretical and historical dimensions. K.: NAKKKIM [in Ukrainian].
23. Shejko, B. (2001). Culture. Civilization. Globalization (late XIX – early XXI century). Kh.: Osnova [in Ukrainian]; Shejko, B. (2005). Formation of Cultural foundations of civilization in the age of globalization (second half XIX – the beginning of XXI century). K.: Heneza [in Ukrainian]; Shejko, B. (2009). Culture and civilization in historical and cultural belief Ukraine in the era of globalization. K.: In-t kul'turolohiyi AMU [in Ukrainian].